

4 Jaarrekening

De jaarrekening bestaat uit:

1. de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling;
2. het overzicht van baten en lasten;
3. een recapitulatie van het structureel begrotingsevenwicht;
4. het overzicht begrotingsonrechtmatigheid;
5. de balans;
6. toelichting op de balans;
7. Wet Normering bezoldiging Topinkomens publieke en semipublieke sector (WNT);
8. de bijlagen:
  1. reserves;
  2. voorzieningen;
  3. totaaloverzicht baten en lasten per taakveld;
  4. investeringsoverzicht;
  5. verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa);
  6. rapportage interbestuurlijk toezicht.

In dit hoofdstuk worden bovenstaande onderdelen achtereenvolgens behandeld worden. Bij het overzicht van baten en lasten wordt ook het overzicht van incidentele baten en lasten en het overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves meegenomen.

4.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarstukken 2020 zijn opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

In dit hoofdstuk staat de toelichting op de grondslagen. De afschrijvingstabel is vastgelegd in de Financiële verordening als bijlage bij het afschrijvingsbeleid, zijnde artikel 9 van de Financiële verordening.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva is vastgelegd in het afschrijvingsbeleid in artikel 9 van de Financiële verordening. Hierover is besloten op 20 februari 2020.

De activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij hieronder bij de betreffende balanspost anders is vermeld.

Grondslagen voor resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn. Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar is. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Voor de baten uit het gemeentefonds is aangesloten bij de laatste specificatie die wij hiervoor hebben ontvangen. Eventuele restituties van jaarresultaten van verbonden partijen worden als baten genomen op het moment waarop het bestuursbesluit voor de restitutie van het resultaat door de verbonden partij wordt genomen.

Balans

Vaste activa

Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investerings die kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen en verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Er wordt niet afgeschreven op deze gronden.

Overige investeringen met economisch nut

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de betreffende investering in mindering gebracht, in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

'Levensduurverlengend onderhoud' wordt gedefinieerd als een investering. Criteria hierbij zijn dat er sprake moet zijn van duurzame waardevermeerdering, een kwalitatieve verbetering waarbij het nut zich uitstrekt over meerdere jaren.

Er wordt lineair afgeschreven. Uitzondering hierop zijn de volgende bedrijfsgebouwen: Stadhuisplein 1, Stadhuisplein 2-35, Bedrijfsverzamelgebouw, Kleine Haarsekade. Hierop wordt annuïtair afgeschreven. Op grondbezit (voor onderwijsdoeleinden, niet voor de publieke dienst bestemd en bouwgrondexploitatie) met economisch nut wordt niet afgeschreven.

Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Onder deze categorie vallen, conform BBV en op grond van de Gemeentewet art. 229 lid 1 a en b, activa die op de volgende heffingen en rechten betrekking hebben: riolering, kadegelden, lijkbezorgingsrechten.

Een naar verwachting duurzame waardevermindering van vaste activa betreft een schattingswijziging die volgens artikel 65, lid 1 BBV onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking wordt genomen.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

De infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen en parken zijn geactiveerd en worden afgeschreven. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven).

Financiële vaste activa

Deelnemingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen (categorie: uitgeleend geld) zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen onverhoopt structureel daalt tot onder de verkrijgingsprijs dan vindt afwaardering plaats.

Vlottende activa

De vlottende activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorraden

De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen vaste verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddelde betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de vaste verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord op prijsverschillen. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde.

De als 'onderhanden werken' opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs. De vervaardigingsprijs zijn de kosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), en een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen als en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden (percentage of completion methode). Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht. Op de balans worden voorraden netto verantwoord. Voor de grondexploitaties met een verliesgevend saldo wordt ter hoogte van dit saldo een voorziening gevormd. Onder de categorie 'gereed product' valt de voorraad bedrijfsmiddelen.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden in beginsel gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorziene verlies.

De pensioenverplichting voor de wethouders is echter op de contante waarde van de (opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

De onderhoudsregulering voorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen. In de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' is het beleid nader uiteengezet.

In artikel 76a BBV is een uitzonderingsregime opgenomen voor meerjarige subsidies waarvan de subsidieperiode vóór 1 januari 2007 begon. De voorziening Stedelijke Vernieuwing is daarom onder de post door derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Vaste schulden

De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar en langer.

De aflossingen die binnen een jaar vervallen staan in de toelichting ook de bijbehorende rentelast.

De onderhandse leningen zijn gesplitst conform art. 36 van het BBV.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans staat meer informatie. Onder de borg- en garantstellingen vallen ook de garanties voor WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw) en WEW (Waarborgfonds Eigen Woningen). Deze hebben betrekking op zowel indirecte als directe garantieverlening. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is dit opgenomen bij het onderdeel 'gewaarborgde geldleningen/ uitgegeven geldleningen'.

Begrotingsbudgetten en financiële overzichten

De in deze jaarstukken gepresenteerde financiële overzichten en budgetten zijn gebaseerd op de door de raad vastgestelde begroting en de daarna doorgevoerde begrotingswijzigingen.

Onzekerheid eigen bijdrage CAK

Aanvragers van een voorziening op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) zijn op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat het CAK de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage uitvoert. Het CAK verstrekt aan de gemeenten een totaaloverzicht waarbij maandelijks afstorting plaatsvindt van de geïncasseerde bijdragen. Gemeenten kunnen met deze overzichten van het CAK de aantallen personen, de soort en omvang van de zorgverlening beoordelen in relatie tot de eigen WMO-administratie. Door het ontbreken van inkomensgegevens op de CAK-overzichten hebben gemeenten onvoldoende informatie over de eigen bijdragen om de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de keuze het CAK de berekening, de oplegging en incasso van de eigen bijdragen te laten uitvoeren, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid van de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat de gemeenten geen zekerheid kunnen verkrijgen over de omvang en hoogte van de eigen bijdragen. In overeenstemming met de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV moet de gemeente deze onzekerheid in de jaarstukken noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente zelf.

4.2 Overzicht van baten en lasten

In de programmaverantwoording zijn per programma onder het kopje 'Wat heeft dit gekost?', overzichten opgenomen van de baten en lasten inclusief de mutaties reserves. Deze overzichten zijn ook opgenomen voor de Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien.

Het BBV schrijft voor dat ook in het onderdeel jaarrekening van de jaarstukken totaaloverzichten worden opgenomen, waarin van alle programma's inclusief de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien alle financiële gegevens worden gepresenteerd. De volgende totaaloverzichten staan hieronder:

1. totaaloverzicht van baten en lasten;
2. totaaloverzicht incidentele baten en lasten;
3. totaaloverzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en het overzicht van het structureel begrotingssaldo.

4.2.1 Totaaloverzicht van baten en lasten

In het onderstaande overzicht zijn alle lasten en baten opgenomen per programma, inclusief de mutaties in de reserves. De algemene dekkingsmiddelen zijn verbijzonderd, conform het voorschrift in het BBV.

Overzicht van baten en lasten (bedragen x € 1.000 ; - = nadeel)	Begroting 2020 primitief		Begroting 2020 na wijziging		Jaarrekening 2020		Saldo 2020		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Totaal
BATEN EN LASTEN									
Programma Bestuur en Ondersteuning	3.896	1.100	3.780	1.070	3.693	1.059	87	-11	76
Programma Veiligheid	5.089	764	5.482	661	5.157	361	326	-300	26
Programma Verkeer en Vervoer	9.075	3.867	9.173	4.189	8.613	3.778	560	-411	149
Programma Economie	10.264	9.194	10.668	9.315	8.581	9.719	2.087	404	2.491
Programma Onderwijs	8.166	2.340	9.823	3.122	9.742	3.376	81	254	336
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	12.203	2.140	13.019	2.312	11.830	1.812	1.189	-500	689
Programma Sociaal Domein	52.093	13.731	61.420	20.466	61.181	20.618	239	152	391
Programma Duurzaamheid	8.761	8.601	10.752	8.926	9.867	8.644	885	-282	603
Programma VROSV	8.256	6.950	8.828	7.996	7.798	9.767	1.030	1.771	2.801
Gerealiseerde baten en lasten	117.803	48.687	132.946	58.057	126.461	59.134	6.484	1.077	7.561
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Totaal
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	631	12.387	631	11.706	596	11.476	35	-230	-196
Dividend	0	973	0	1.188	7	1.037	-7	-151	-158
Saldo van de financieringsfunctie	-92	226	1.548	27.857	1.558	27.799	-10	-58	-68
Algemene uitkeringen	0	67.802	0	72.988	0	73.665	0	677	677
Overige algemene dekkingsmiddelen	546	0	265	990	210	1.591	55	601	656
Overzicht overhead	12.194	479	12.754	746	12.958	683	-204	-63	-267
Overzicht onvoorzien	100	0	100	0	0	0	100	0	100
Totaal Algemene dekkingsmiddelen, Overhead, VPB en Onvoorzien	13.379	81.867	15.298	115.475	15.329	116.252	-31	776	745
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	131.182	130.554	148.243	173.532	141.790	175.386	6.453	1.853	8.306

Overzicht van baten en lasten (bedragen x € 1.000 ; - = nadeel)	Begroting 2020 primitief		Begroting 2020 na wijziging		Jaarrekening 2020		Saldo 2020		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Totaal
MUTATIES RESERVES									
Programma Bestuur en Ondersteuning	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Programma Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Programma Verkeer en Vervoer	650	0	7.803	517	7.803	229	0	-288	-288
Programma Economie	0	50	0	50	0	50	0	0	0
Programma Onderwijs	0	226	0	0	0	0	0	0	0
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	0	75	180	255	180	255	0	0	0
Programma Sociaal Domein	0	587	98	1.606	98	1.215	0	-391	-391
Programma Duurzaamheid	208	150	5.290	550	5.290	367	0	-183	-183
Programma VROSV	395	75	2.515	114	2.415	76	99	-38	61
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	0	359	15.299	1.504	15.299	1.504	0	0	0
Overzicht overhead	200	925	200	1.500	200	1.491	0	-9	-9
Overzicht heffing vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overzicht onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	1.453	2.446	31.385	6.096	31.285	5.187	99	-908	-809
Gerealiseerd resultaat	132.635	133.000	179.628	179.628	173.075	180.573	6.553	945	7.497
Begrotingssaldo	365	0	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat inclusief begrotingssaldo	133.000	133.000	179.628	179.628	173.075	180.573	-6.553	945	7.497

Een toelichting op de verschillen tussen de begroting 2020 na wijziging en de jaarrekening 2020 staat per programma in de programmaverantwoording.

4.2.2 Totaaloverzicht van incidentele baten en lasten

Om een structureel evenwicht vast te stellen is het belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel is en welk deel structureel. In het hiervoor gepresenteerde totaaloverzicht van baten en lasten staan zowel de structurele als de incidentele posten. In onderstaand overzicht staan alleen de incidentele baten en lasten die in de jaarstukken 2020 zijn opgenomen.

Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000; -)	Begroting 2020 primitief			Begroting 2020 na wijziging			Jaarrekening 2020		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma Bestuur en Ondersteuning									
Vrijval voorziening wachtgelden	-	-	-	-	128	128	-	127	127
Totaal programma Bestuur en Ondersteuning	-	-	-	-	128	128	-	127	127
Programma Veiligheid									
Corona crisisbeheersing en brandweer	-	-	-	-	-	-	127	-	-127
Corona openbare orde en Veiligheid	-	-	-	110	-	-110	119	-	-119
Aanleg tunnel station Gorinchem	300	300	-	300	300	-	-	-	-
Totaal programma Veiligheid	300	300	-	410	300	-110	246	-	-246
Programma Verkeer en Vervoer									
Verkeer- en parkeeronderzoek	-	-	-	501	-	-501	288	-	-288
Kadegelden	-	-	-	-	-	-	-	184	184
Totaal programma Verkeer en Vervoer	-	-	-	501	-	-501	288	184	-104
Programma Economie									
Vrijval herziening grondexploitatie Groote Haar	-	-	-	-	-	-	-	1.194	1.194
Winstnemering grondexploitatie Oost II	611	611	-	611	611	-	-	800	800
Totaal programma Economie	611	611	-	611	611	-	-	1.994	1.994
Programma Onderwijs									
Sloopkosten school Lange Slagenstraat 1	226	-	-226	-	-	-	-	-	-
IHP Gorinchem-Oost	140	-	-140	-	-	-	-	-	-
Multifunctionele schoolgebouwen	-	-	-	-	58	58	-	198	198
Arbeidsmarktregio	-	-	-	1.504	504	-1.000	1.504	504	-1.000
Totaal programma Onderwijs	366	-	-366	1.504	562	-942	1.504	702	-802
Programma Sport, Cultuur en Recreatie									
Combinatiefuncties	75	-	-75	160	-	-160	95	-	-95
IFFG 2020	-	-	-	30	-	-30	30	-	-30
Corona cultuurpresentaties	-	-	-	282	-	-282	96	27	-69
Totaal programma Sport, Cultuur en Recreatie	75	-	-75	472	-	-472	221	27	-194
Programma Sociaal Domein									
Wijkbudgetten	-	-	-	144	38	-106	245	38	-207
Inkomensregelingen	-	-	-	5.263	5.216	-47	5.163	5.116	-47
Begeleide- en arbeidsparticipatie	-	-	-	555	-	-555	555	-	-555
Begeleiding en huishoudelijke ondersteuning	-	-	-	-	-	-	149	-	-149

Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000; -)	Begroting 2020 primitief			Begroting 2020 na wijziging			Jaarrekening 2020		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Kennisprogramma	-	-	-	84	98	14	-	103	103
Totaal programma Sociaal Domein	-	-	-	6.046	5.352	-694	6.112	5.257	-855
Programma Duurzaamheid									
Corona afvalverwerking	-	-	-	232	-	-232	232	-	-232
Capaciteit beleidsplan duurzaamheid	150	-	-150	150	-	-150	158	-	-158
Regionale energie strategie (RES)	-	-	-	539	-	-539	73	-	-73
Regeling reductie energiegebruik	-	-	-	240	240	-	70	-	-70
Duurzaamheidsprojecten	-	-	-	310	17	-293	133	9	-124
Totaal programma Duurzaamheid	150	-	-150	1.471	257	-1.214	666	9	-657
Programma VROSV									
Erfpachtgronden	-	-	-	131	131	-	208	208	-
Vrijval voorziening Hoog Dalem	-	-	-	-	-	-	-	167	167
Vrijval voorziening grondexploitatie Mollenburg	-	-	-	-	-	-	-	467	467
Winstneming grondexploitatie Lingewijk Noord	255	255	-	255	255	-	-	954	954
Bijdrage bovenwijken CV Hoog Dalem	-	395	-	-	940	940	-	815	815
ISV stegenproject	-	-	-	39	-	-39	1	-	-1
Implementatie omgevingswet	-	-	-	786	-	-786	390	-	-390
Verkoop stroken snippergroen	35	-	-35	35	70	35	96	202	106
Capaciteit A15 en A27	75	-	-75	-	-	-	-	-	-
Totaal programma VROSV	365	650	-110	1.246	1.396	150	695	2.813	2.118
Programma Algemene dekkingsmiddelen									
Treasury / nutsbedrijven	-	-	-	1.500	27.850	26.350	1.770	27.850	26.080
Parkeerautomaten	-	-	-	-	297	297	-	-	-
Algemene uitkering coronamiddelen	-	-	-	-	1.777	1.777	-	2.353	2.353
Resultaat (grond-pand) verkopen	-	-	-	43	990	947	86	1.578	1.492
Jeugd ¹	-	716	716	-	716	716	-	-	-
Totaal programma Algemene Dekkingsmiddelen	-	716	716	1.543	31.630	30.087	1.856	31.781	29.925
Programma Overhead, VPB en onvoorzien									
Organisatieontwikkeling	750	-	-750	63	1.190	1.127	1.127	-	-1.127
Inhuurbudgetten t.b.v. corona	-	-	-	582	-	-582	289	-	-289
Gorinchem Duurzaam Digitaal	175	-	-	175	-	-175	166	-	-166
Totaal programma Overhead, VPB en onvoorzien	925	-	-750	820	1.190	370	1.582	-	-1.582
Mutaties reserves^{1,2}									
Afschrijvingsreserve Oost II	-	-	-	653	-	-653	653	-	-653
Afschrijvingsreserve Banneweg	250	-	-250	250	-	-250	250	-	-250
Reserve infrastructuur(fonds)	795	75	-720	7.815	576	-7.239	7.715	288	-7.427
Reserve sloopkosten Lange Slagenstraat	-	226	226	-	-	-	-	-	-
Reserve combinatiefuncties	-	75	75	-	75	75	-	75	75
Reserve IFFG	-	-	-	180	30	-150	180	30	-150

Incidentele baten en lasten (bedragen x € 1.000; -)	Begroting 2020 primitief		Begroting 2020 na wijziging		Jaarrekening 2020				
Reserve open kathedraal	-	-	-	-	150	150	-	150	150
Reserve sociaal domein	-	587	587	98	1.606	1.508	98	1.228	1.130
Egalisatiereserve afvalstoffenheffing	8	-	-8	-	-	-	-	-	-
Reserve duurzaamheid	200	150	-50	5.200	550	-4.650	5.200	367	-4.833
Afschrijvingsreserve waterstofproject	-	-	-	90	-	-90	90	-	-90
Reserve stegen binnenstad	-	-	-	-	39	39	-	1	1
Reserve stedelijke ontwikkeling	-	-	-	1.600	-	-1.600	1.600	-	-1.600
Algemene reserve	-	359	359	2.199	219	-1.980	2.199	219	-1.980
Aflossingsreserve	-	-	-	13.000	-	-13.000	13.000	-	-13.000
Afschrijvingsreserve 10e Penninglaan	-	-	-	100	-	-100	100	-	-100
Reserve ICT	200	175	-25	200	175	-25	200	166	-34
Reserve organisatieontwikkeling	-	750	750	-	1.100	1.100	-	1.100	1.100
Totaal mutaties reserves	1.453	2.397	944	31.385	4.520	-26.865	31.285	3.624	-27.661
Totaal incidentele baten en lasten	4.245	4.674	209	46.009	45.946	-63	44.455	46.518	2.063
Begrotingssaldo	365	-	-365	-	-	-	-	-	-
Totaal inclusief begrotingssaldo	4.610	4.674	-156	46.009	45.946	-63	44.455	46.518	2.063

1. In de begroting 2020 is 'jeugd' opgenomen onder het programma Sociaal Domein.
2. Een toelichting op de mutaties in de reserves staat in de bijlage reserves

Programma Bestuur en Ondersteuning

Vrijval voorziening wachtgelden

De verplichtingen voor wachtgelden ultimo 2020 zijn lager en dus kan een gedeelte van de voorziening vrijvallen.

Programma Veiligheid

Corona crisisbeheersing en brandweer

In 2020 is € 127.000 besteed aan het treffen van maatregelen en plaatsen LED-schermen in de stad.

Corona openbare orde en veiligheid

Kosten zijn gemaakt voor extra inzet van onder meer Boa's ten behoeve van de handhaving coronamaatregelen.

Aanleg tunnel station Gorinchem

Na de uitspraak in de arbitragezaak zijn de projectteams van ProRail en Ballast Nedam weer begonnen met de aanleg. De intentie is de oplevering van de tunnel aan het eind van 2021. De te ontvangen Provinciale subsidie en de bijdrage aan ProRail schuiven hierdoor beiden door naar 2021.

Programma Verkeer en Vervoer

Verkeer- en parkeeronderzoek

Van de beschikbare middelen voor de diverse onderzoeksbudgetten Verkeer en Mobiliteit van per saldo € 501.000 is in 2020 € 212.000 besteed. Daarnaast is € 75.000 besteed aan inhuur voor de werkzaamheden in het kader van de (on)bereikbaarheid van Gorinchem (A15 en A27). Deze kosten ad € 288.000 worden gedekt door een onttrekking aan de reserve Infrastructuur.

Kadegelden

Als gevolg van de corona hebben er in 2020 nauwelijks cruiseschepen aangelegd in Gorinchem en is van de vooruit ontvangen havengelden van € 212.000 daarom € 184.000 gerestitueerd aan de rederijen.

Programma Economie

Vrijval herziening grondexploitatie Groote Haar

De exploitatie van Groote Haar is verliesgevend. De verlaging van de rentekosten voor dit project heeft, door de lange looptijd en hoge boekwaarde, een positief effect op het verwachte resultaat. Daar tegenover staat een verhoging van het budget voor civieltechnische werkzaamhedenvolgend uit actualisatie van de ramingen. Per saldo is er een verbetering van het resultaat van de grondexploitatie Groote Haar, waardoor de gevormde verliesvoorziening met € 1,2 mln. vrijvalt.

Winstneming grondexploitatie Oost II

De grondexploitatie Oost II heeft in 2020 een tussentijdse winstneming van € 0,8 mln. Dit bedrag maakt onderdeel uit van het jaarrekeningresultaat.

Programma Onderwijs

Sloopkosten school Lange Slagenstraat 1

De geplande sloop van de school aan de Lange slagenstraat heeft nog niet plaatsgevonden en zowel het sloopbudget als de dekking uit de algemene reserve zijn bij de tussenrapportage 2020 doorgeschoven naar 2021.

IHP Gorinchem-Oost

Voor de Regenboogschool, locatie Laag Dalemseweg, is een budget voor sloop en verhuizing naar de brede school Dalemplein geraamd van € 140.000. Dit is doorgeschoven naar 2021.

Multifunctionele schoolgebouwen

Geraamd groot onderhoud voor de panden Laag Dalemseweg en de locatie Hiemstralaan 24/24a vindt in verband met respectievelijk vertrek en leegstand niet meer plaats, een vrijval van de onderhoudsvoorziening van € 139.000. De onderhoudsvoorziening voor de gemeentelijke gymzalen is meer dan toereikend om het geplande groot onderhoud en schilderwerk voor de middenlange termijn uit te voeren, een eenmalige vrijval van € 59.000.

Arbeidsmarktregio

De afrekeningen 2014-2016 (€ 83.000) en 2017-2019 (€ 375.000) van de ESF subsidie voor de Arbeidsmarktregio zijn overgemaakt aan Avres als uitvoerder van deze regeling. De ontvangen ESF subsidie Pro VSO (€ 47.000) in het kader van arbeidsmarkttoeleiding is uitbetaald aan de Beatrix de Burcht en Stichting VO Merewade. De ontvangen middelen uit de meicirculaire 2020 voor Perspectief op Werk zijn doorbetaald aan de gemeente Vijfheerenlanden voor de uitvoering van de Doe-agenda.

Programma Sport, Cultuur en Recreatie

Combinatiefuncties

Voor het organiseren van activiteiten in het kader van de Kracht van Sport en Gorinchem Beweegt was in 2020 € 135.000 beschikbaar. Ook is in het najaar van 2020 een rijksbijdrage van € 20.000 ontvangen. Van het totaal beschikbare bedrag is € 90.000 besteed en wordt € 68.000 betrokken bij de bestemming van het rekeningresultaat.

IFFG 2020

Voor de subsidiëring van het Internationaal FilmFestival Gorinchem is in 2020 € 180.000 in een bestemmingsreserve gestort. De subsidie voor 2020 ad € 30.000 is verstrekt. Hiervoor is € 30.000 aan deze reserve IFFG onttrokken.

Corona cultuurpresentaties

Voor de compensatie van verliezen van culturele instellingen door corona heeft de gemeente € 282.000 ontvangen van het Rijk en € 27.000 van de Provincie.

Programma Sociaal Domein

Wijkbudgetten

Wij hebben Molenhopper compensatie verstrekt voor het omzetverlies als gevolg van corona. Ook hebben wij een aantal sociaal culturele organisaties in onze gemeente een aanvullende subsidie verstrekt ter compensatie van de huurkosten. Van het Rijk hebben wij € 54.000 ontvangen als compensatie voor onder andere het kwijtschelden van huur, het compenseren van tegenvallende inkomsten uit horeca en zaalverhuur van buurt- en dorpshuizen en voor scouting en speeltuinen. Ter compensatie van de directe meerkosten maatschappelijke ondersteuning die voortkomen uit de coronamaatregelen hebben wij van het Rijk € 28.000 ontvangen.

Inkomensregelingen

De ontvangen Rijksbijdrage in het kader van de Tijdelijke ondersteuning zelfstandige ondernemers van € 5,1 mln. is overgemaakt naar Avres dat deze regeling voor Gorinchem uitvoert.

Begeleide- en arbeidsparticipatie

De ontvangen Rijksbijdragen in het kader van de Begeleide- en Arbeidsparticipatie van in totaal € 555.000 is overgemaakt naar Avres. Avres voert deze regeling uit voor Gorinchem.

Begeleiding en huishoudelijke ondersteuning

Voor extra maatregelen als omzetzerving, beschermingsmiddelen, extra dagopvang en taxiriten zijn in het kader van corona in 2020 extra eenmalige kosten gemaakt, i.c. € 149.000.

Kennisprogramma

De definitieve afrekening 2019 van de Dienst Gezondheid & Jeugd zorgt voor een incidentele baat van € 102.000.

Programma Duurzaamheid

Corona afvalverwerking

Als gevolg van hogere kosten voor afvalinzameling en -verwerking door het veelvuldig thuiswerken in verband met corona zijn de budgetten hiervoor eenmalig verhoogd met € 232.000. Deze € 232.000 is in zijn geheel afgerekend met Waardlanden.

Capaciteit beleidsplan duurzaamheid

Voor de pijlers gemeentelijk handelen, biodiversiteit en energie uit het beleidsplan Duurzaamheid en voor tijdelijke capaciteit is in 2020 € 158.000 uitgegeven. Hier tegenover staat een onttrekking aan de reserve Duurzaamheid van € 150.000.

Regionale energie strategie (RES)

Van het budget voor Regionale Energiestrategie is € 73.000 uitgegeven in 2020. Het restant van € 466.000 wordt betrokken bij de resultaatbestemming 2020.

Regeling reductie energiegebruik

Van de middelen voor de Regeling Reductie Energiegebruik is € 70.000 besteed. Het restant van € 170.000 blijft (via de balanspost vooruit ontvangen bedragen) beschikbaar voor 2021.

Duurzaamheidsprojecten

Van het budget van € 310.000 voor duurzaamheidsprojecten in 2020 is € 133.000 besteed. Hier tegenover staat een onttrekking van € 133.000 aan de reserve Duurzaamheid.

Programma VROSV

Erfpachtgronden

Betreft de verkoop van erfpachtgronden volgens vastgesteld beleid.

Vrijval voorziening Hoog Dalem

De fasering van de gronduitgifte Hoog Dalem is aangepast, waardoor de hoogte van de voorziening naar beneden is bijgesteld.

Mollenburg

Door o.a. dalende rentekosten, actuele ramingen voor civiele techniek en plankosten en gunstigere gronduitgiften kan de gevormde verliesvoorziening gedeeltelijk vrijvallen voor Mollenburg.

Winstneming grondexploitatie Lingewijk Noord

Er is sprake van een (verplichte) tussentijdse winstneming van Lingewijk Noord. In de paragraaf Grondbeleid en vastgoedbeleid van deze Jaarstukken wordt het resultaat van de grondexploitaties nader toegelicht.

Bijdrage bovenwijken CV Hoog Dalem

Van CV Hoogdalem is een bijdrage ontvangen voor de bovenwijkse voorzieningen op basis van het aantal verkochte m2 grond.

ISV-stegenproject

Voor de herinrichting van stegen is € 39.000 beschikbaar dat gedekt wordt uit de reserve stegen binnenstad.

Implementatie omgevingswet

Voor de voorbereiding om de omgevingswet is een incidenteel budget beschikbaar, hetgeen gedeeltelijk gedekt is vanuit de reserve omgevingswet.

Verkoop stroken snippergroen

Als gevolg van de in de beleidsnota Snippergroen 2019 genoemde uitgangspunten is overgegaan tot de verkoop van reststroken snippergroen.

Capaciteit A15 en A27

Bij de PPN 2018 is voor de jaren 2018, 2019 en 2020 jaarlijks € 75.000 beschikbaar voor capaciteit (kennis en tijd) ten behoeve van het project capaciteitsvergroting A27/A15. Deze uitgaven worden gedekt uit de reserve infrastructuur.

Programma Algemene Dekkingsmiddelen

Treasury / nutsbedrijven

In 2020 zijn de aandelen van Eneco verkocht voor € 27,85 mln. De kosten voor herfinanciering van langlopende leningen zijn € 1,77 mln.

Parkeerautomaten

De lagere opbrengsten door corona zijn volledig gecompenseerd.

Algemene uitkering coronamiddelen

De extra kosten voor corona zijn op diverse onderdelen gecompenseerd.

Resultaat verkopen

Conform het vastgoedbeleid zijn er panden en gronden verkocht.

Jeugd

Voor jeugd is via de meircirculaire extra geld ontvangen voor de jaren 2019, 2020 en 2021.

Programma Overhead, VPB en onvoorzien

Organisatieontwikkeling

Voor de doorontwikkeling van personeel wordt een gedeelte uit de reserve 'organisatieontwikkeling' onttrokken. De doorontwikkeling richt zich op management, medewerkers, kwaliteit, processen en systemen, houding en gedrag.

Inhuurbudgetten t.b.v. corona

Als gevolg van de coronacrisis is extra capaciteitsinzet nodig geweest voor diverse teams.

Gorinchem Duurzaam Digitaal

In de raadsvergadering van december 2018 heeft de raad ingestemd met het plan Gorinchem Duurzaam Digitaal. De uitgaven hebben betrekking op vervanging van de inzet van bestaande capaciteit tijdens de duur van het project. De kosten worden gedekt uit de reserve ICT.

4.2.3 Totaaloverzicht van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Om te kunnen vaststellen of sprake is van een structureel evenwicht, is het van belang om aan te geven welke mutaties in de reserves structureel van aard zijn. In 2020 is er sprake van enkele structurele onttrekkingen aan reserves. Deze treft u in onderstaand overzicht aan. Het betreft hier onttrekkingen ter dekking van kapitaallasten, die - conform de notitie van het BBV over incidentele en structurele baten en lasten - als structureel worden aangemerkt.

Bijzonderheid is de opname van de resultaatbestemming 2019. Deze is om technische redenen toegevoegd aan het overzicht, zodat een juiste conclusie getrokken kan worden over het (structureel) evenwicht. .

Structurele mutaties reserves (bedragen x € 1.000)	Begroting 2020 primitief		Begroting 2020 na wijziging		Jaarrekening 2020	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma Verkeer en Vervoer						
Afschrijvingsreserve Tracé Oost II	-	-	-	16	-	16
Programma Economie						
Afschrijvingsreserve Avelingen	-	50	-	50	-	50
Programma Algemene dekkingsmiddelen						
Rekening resultaat 2019	-	-	-	1.510	-	1.510
Totaal structurele mutaties reserves	-	50	-	1.576	-	1.576

4.3 Recapitulatie structureel begrotingsevenwicht

In het overzicht hieronder staan per programma de incidentele en structurele baten en lasten. Dit onderscheid is van belang bij het bepalen van het structurele evenwicht van de begroting 2020 en de jaarstukken 2020. In het overzicht met incidentele lasten zoals in de vorige paragraaf zijn de bijzonderheden of uitschieters van incidentele lasten of baten opgenomen. De overige lasten en baten worden beschouwd als structureel.

Resultaat (bedragen x € 1.000 ; - = nadeel)	Begroting 2020 na wijziging			Jaarrekening 2020			Verschil		
	Totaal	Inc.	Struct.	Totaal	Inc.	Struct.	Totaal	Inc.	Struct.
Programma Bestuur en Ondersteuning	-2.709	128	-2.837	-2.634	127	-2.761	76	-1	77
Programma Veiligheid	-4.821	-110	-4.711	-4.795	-246	-4.549	26	-136	162
Programma Verkeer en Vervoer	-4.984	-501	-4.483	-4.835	-104	-4.731	149	397	-248
Programma Economie	-1.353	-	-1.353	1.138	1.994	-856	2.491	1.994	497
Programma Onderwijs	-6.702	-942	-5.760	-6.366	-802	-5.564	336	140	196
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	-10.707	-472	-10.235	-10.018	-194	-9.824	689	278	411
Programma Sociaal Domein	-40.954	-694	-40.260	-40.563	-855	-39.708	391	-161	552
Programma Duurzaamheid	-1.826	-1.214	-612	-1.223	-657	-566	603	557	46
Programma VROSV	-832	150	-982	1.969	2.118	-149	2.801	1.968	833
Totaal programma's	-74.889	-3.655	-71.233	-67.327	1.381	-68.708	7.561	5.036	2.526
Totaal Alg. dekking, overhead en Onvoorzien	100.178	30.457	69.721	100.923	28.343	72.580	745	-2.114	2.859
Mutaties reserves	-25.289	-26.865	1.576	-26.098	-27.661	1.563	-809	-796	-13
Totaal	0	-63	63	7.498	2.063	5.435	7.497	2.126	5.372
Begrotingssaldo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal incl. begrotingssaldo	0	-63	63	7.498	2.063	5.435	7.497	2.126	5.372

Het genormaliseerd rekeningsaldo (= het rekeningsaldo op basis van structurele/reguliere budgetten) is ultimo 2020 ca. € 5,4 mln. voordelig. Dat betekent dat er veel zaken op reguliere budgetten niet tot uitvoering zijn gekomen of dat er sprake is van extra inkomsten op reguliere begrotingsonderdelen (zoals de bouwleges, het gemeentefonds (decembercirculaire). Vanwege het bijzondere verloop van het jaar, is het lastig om hier een eenduidige conclusie aan te verbinden. Het beeld over het structureel begrotingsevenwicht wordt dan ook beter in beeld gebracht door de cijfers vanuit de meerjarenbegroting. Hieronder staan deze opgenomen. Hierin zijn ook de effecten van PPN-II (2021) en de besluitvorming over de begroting 2021 meegenomen, ze wijken daarom af van de in de begroting 2021 opgenomen overzichten.

Structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024
Saldo baten en lasten	33.596	-524	210	680	-1.341
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-26.098	844	551	-242	1.523
Begrotingssaldo na bestemming	7.498	320	761	438	182
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	2.063	-45	503	-4	-4
Structureel begrotingssaldo	5.435	366	259	442	185

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat er nog een beperkte structurele ruimte in de meerjarenbegroting beschikbaar is.

4.4 Overzicht begrotingsonrechtmatigheid

Begrotingsonrechtmatigheid

In de begroting staan budgetten voor lasten/bestedingen en baten/opbrengsten. Bestedingen boven het begrotingsbedrag op programmaniveau zijn onrechtmatige uitgaven, ook wel begrotingsonrechtmatigheid genoemd. Ook overschrijdingen op investeringskredieten zijn onrechtmatig. Volgens het geldende afwijkingenbeleid, worden beïnvloedbare afwijkingen boven de € 50.000 (en nieuw beleid) vooraf voorgelegd aan de gemeenteraad. Voor investeringen ligt deze grens ook op € 50.000. Overige afwijkingen worden achteraf verantwoord door het college. Voor zover de budgetten voor laatstgenoemde afwijkingen niet bij de Turap zijn bijgesteld, wordt hierover verantwoording afgelegd in de jaarrekening. In de hieronder opgenomen overzichten staat voor welke programma's en bij welke investeringen sprake is van een overschrijding. Deze overschrijdingen worden afzonderlijk toegelicht. Afhankelijk van de oorzaak van de overschrijding en de mate van beïnvloedbaarheid ervan, tellen de overschrijdingen wel of niet mee in het rechtmatigheidsoordeel van de accountant. In het geval dat de overschrijding niet meetelt, dan is dit expliciet vermeld. Met het vaststellen van de jaarrekening autoriseert de gemeenteraad deze onrechtmatigheden.

Begrotingsonrechtmatigheid (bedragen x € 1.000 ; - = nadeel)	Begroting 2020 na wijziging	Jaarrekening 2020	Begrotings- afwijking
	Lasten	Lasten	Lasten
Programma Bestuur en Ondersteuning	3.780	3.693	87
Programma Veiligheid	5.482	5.157	326
Programma Verkeer en Vervoer	9.173	8.613	560
Programma Economie	10.668	8.581	2.087
Programma Onderwijs	9.823	9.742	81
Programma Sport, Cultuur en Recreatie	13.019	11.830	1.189
Programma Sociaal Domein	61.420	61.181	239
Programma Duurzaamheid	10.752	9.867	885
Programma VROSV	8.828	7.798	1.030
Totaal programma's	132.946	126.461	6.484
<i>Algemene dekkingsmiddelen Overhead, VPB en Onvoorzien</i>	15.298	15.329	-31
Totaal	148.243	141.790	6.453
Begrotingssaldo	0	0	0
Totaal incl. begrotingssaldo	148.243	141.790	6.453

Er zijn geen beïnvloedbare afwijkingen (overschrijdingen) boven de € 50.000 per programma. Er volgt dus ook geen nadere toelichting.

Begrotingsonrechtmatigheid investeringen

In de hieronder opgenomen overzicht staat voor welke investeringen sprake is van een overschrijding. Deze overschrijdingen worden afzonderlijk toegelicht. De afwijkingen van de investeringen van € 50.000 of groter worden toegelicht.

Begrotingsonrechtmatigheid (bedragen x € 1.000 ; - = nadeel)	Begroot	Gerealiseerd	Vershil
Investering	Lasten	Lasten	Saldo
Aanvulling herinrichting terrein winkelcentrum Kwakernaat	0	4	-4
Buitenruimte gemeentehuis	30	47	-17
Huis van inspiratie, Grote Markt	150	188	-38
Inventaris RAG	49	51	-2
Beschoeiingen 2019	519	528	-9
Duurzaamheid 2018 15 jr	194	212	-18
Fietsenstalling stadhuisplein	70	74	-4
Totaal	1.012	1.104	-92

Bij afwijkingen kleiner dan € 50.000 wordt door het college achteraf verantwoording afgelegd aan de gemeenteraad. Er zijn derhalve geen overschrijding die meetellen in het oordeel over de begrotingsonrechtmatigheid.

4.5 Balans per 31 december 2020

ACTIVA (bedragen x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
VASTE ACTIVA		
<u>Immateriële vaste activa</u>	405	529
Kosten sluiten geldleningen en het saldo van agio en disagio	73	83
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	332	446
<u>Materiële vaste activa</u>	162.474	157.706
In erfpacht uitgegeven gronden	5.680	647
Overige investeringen met een economisch nut	114.544	114.793
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	24.029	24.744
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	18.221	17.522
<u>Financiële vaste activa</u>	2.619	2.818
Kapitaalverstrekkingen aan		
- deelnemingen	2.084	2.208
Overige langlopende leningen	535	610
Totaal vaste activa	165.498	161.053
VLOTTENDE ACTIVA		
<u>Voorraden</u>	47.332	47.973
Grond- en hulpstoffen	2	2
Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie	46.768	47.333
Gereed product en handelsgoederen	562	638
<u>Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar</u>	26.337	8.121
Vorderingen op openbare lichamen	5.529	5.851
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	16.795	-
Overige vorderingen	4.013	2.270
<u>Liquide middelen</u>	324	90
Kassaldi	21	79
Banksaldi	303	11
<u>Overlopende activa</u>	3.040	2.549
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	137	46
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	789	128
Nog te ontvangen bedragen	2.114	2.375
Totaal vlottende activa	77.033	58.733
TOTAAL ACTIVA	242.531	219.786

PASSIVA (bedragen x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
VASTE PASSIVA		
<u>Eigen vermogen</u>	86.054	52.459
Algemene reserve	27.666	26.780
Bestemmingsreserves	50.892	25.488
Gerealiseerde resultaat	7.496	191
<u>Voorzieningen</u>	18.211	17.678
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	6.953	7.420
Onderhoudsvoorzieningen	5.016	4.684
Door derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	4.886	4.201
Voorzieningen voor bijdragen aan vervangingsinvesteringen	1.356	1.373
<u>Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar</u>	124.335	132.426
Onderhandse leningen van		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	111.835	118.926
- openbare lichamen	7.000	8.000
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	5.500	5.500
Waarborgsommen	-	-
Totaal vaste passiva	228.600	202.563
VLOTTENDE PASSIVA		
<u>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar</u>	5.309	10.042
Banksaldi	-	3.773
Overige schulden	5.309	6.269
Overlopende passiva	8.622	7.181
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.470	6.171
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	1.776	796
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	376	214
Totaal vlottende passiva	13.931	17.223
TOTAAL PASSIVA	242.531	219.786
Gewaarborgde geldleningen	829.463	824.424
Gewaarborgde garantstellingen	14.788	15.290

4.6 Toelichting op de balans per 31 december 2020

ACTIVA

Aan de activazijde van de balans staan de bezittingen van de gemeente Gorinchem.

VASTE ACTIVA

Vaste activa zijn bezittingen die meerjarig hun nut en waarde behouden. Uitgaven aan deze bezittingen worden in beginsel geactiveerd en vervolgens gedurende de gebruiksduur afgeschreven ten laste van de rekening van baten en lasten. Bij nieuwe investeringen wordt alleen de lineaire afschrijvingsmethode gehanteerd. Er wordt onderscheid gemaakt in immateriële, materiële en financiële vaste activa. Immateriële vaste activa zijn kosten, gemaakt voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief. De materiële activa zijn stoffelijk, bijvoorbeeld gebouwen, computers, sportvelden en voertuigen. De financiële vaste activa tenslotte omvatten geldleningen, beleggingen en vorderingen op lange termijn.

Immateriële vaste activa

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de immateriële vaste activa weer:

Verloop boekwaarde immateriële vaste activa (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-19	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-20
Kosten sluiten geldleningen en het saldo van agio en disagio	83	-	-	10	-	-	73
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	446	-	-	114	-	-	332
Totaal	529	-	-	124	-	-	405

Bij de bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven conform de afschrijvingstermijnen van de betreffende scholen.

Materiële vaste activa

Bij materiële vaste activa wordt onderscheid gemaakt tussen investeringen met een economische nut en investeringen met een maatschappelijk nut. Het uitgangspunt is dat alle vaste activa worden geactiveerd, ook de maatschappelijke investeringen.

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Materiële vaste activa (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-19	Boekwaarde 31-12-20
In erfpacht uitgegeven gronden	647	5.680
Overige investeringen met een economisch nut	114.793	114.544
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	24.744	24.029
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	17.522	18.221
Totaal	157.706	162.474

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de in erfpacht uitgegeven gronden weer:

Verloop boekwaarde in erfpacht uitgegeven gronden (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-19	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-20
In erfpacht uitgegeven gronden	647	5.037	4	-	-	-	5.680
Totaal	647	5.037	4	-	-	-	5.680

In 2020 is voor € 5.037.000 een perceel in erfpacht uitgegeven aan de Franklinweg.

Overige investeringen met economisch nut

De investeringen met een economisch nut bestaan uit de volgende onderdelen:

Overige investeringen met een economisch nut (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-19	Boekwaarde 31-12-20
Gronden en terreinen	15.402	16.429
Woonruimten	144	128
Bedrijfsgebouwen	87.339	85.393
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.465	3.207
Vervoermiddelen	2.723	2.894
Machines, apparaten en installaties	1.348	1.301
Overige materiële vaste activa	5.372	5.192
Totaal	114.793	114.544

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met economisch nut weer:

Verloop boekwaarde overige investeringen met een economisch nut (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-19	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Waardecorrectie	Boekwaarde 31-12-20
Gronden en terreinen	15.402	1.089	-	80	-	-18	16.429
Woonruimten	144	-	2	14	-	-	128
Bedrijfsgebouwen	87.339	1.301	-	3.277	-	30-	85.393
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.465	850	-	108	-	-	3.207
Vervoermiddelen	2.723	288	-	117	-	-	2.894
Machines, apparaten en installaties	1.348	162	-	209	-	-	1.301
Overige materiële vaste activa	5.372	393	-	573	-	-	5.192
Totaal	114.793	4.083	2	4.378	-	-48	114.544

Onder de waardecorrecties staan de correcties vermeld wegens duurzame waardeverminderingen. De netto-boekwaarde van de investeringen met economisch nut bedraagt per 31-12-2020 € 114.544.000. In dit bedrag is een voorziening opgenomen van € 2.906.000 vanwege het risico op waardevermindering.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen met economisch nut zijn:

Belangrijkste overige investeringen met een economisch nut (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2020	Cumulatief besteed t/m 2020
IHP Gorinchem Oost	11.893	1.695	2.202
Hard- en software 2019	413	113	304
Gomarus uitbreiding ihp 2014	2.000	100	2.000
Overname hybrideveld GJS	138	138	138
1e Elektrische veerboot	2.100	83	244
Huis van Inspiratie	150	126	188
Beschoeiingen 2019	519	482	528
Beschoeiingen 2020	588	355	355
Aankoop grond Bagijnenwal 1 t/m 19	138	132	132
Duurzaamheid	194	156	212
Totaal	18.133	3.380	6.303

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

Verloop boekw. overige investeringen met een econ. nut m.b.t. heffingen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-19	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-20
Riolering	23.859	788	788	632	-	-	23.227
Overige heffingen	885	-	-	83	-	-	802
Totaal	24.744	788	788	715	-	-	24.029

De investeringen bij overige heffingen bestaan uit investeringen in steigers (kadegebouwen) en begraafplaatsen (lijkbezorging).

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven zijn:

Belangrijkste investeringen met een econ.nut m.b.t. heffingen (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2020	Cumulatief besteed t/m 2020
GRP 2019	1.760	367	693
GRP 2020	760	411	411
Totaal	2.520	778	1.104

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen met maatschappelijk nut weer:

Verloop boekwaarde investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-19	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-20
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	9.323	-	-	472	-	-	8.851
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken investeringen vanaf 2017	4.079	1.375	-	92	96	-	5.266
Overige materiële vaste activa	2.772	-	-	194	-	-	2.578
Overige materiële vaste activa investeringen vanaf 2017	1.348	214	-	50	14-	-	1.526
Totaal	17.522	1.589	-	808	82	-	18.221

In de kolom bijdragen van derden zijn de bijdragen opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut moeten sinds 2017 gesplitst worden in investeringen voor 2017 en investeringen vanaf 2017.

Van het Waterschap en de grondexploitaties zijn bijdragen ontvangen van € 25.000 voor de waterberging.

Van de provincie Zuid-Holland is een voorschot ontvangen van € 46.000 voor het verbeteren van de verkeersveiligheid Gildenweg/Driemanschapslaan.

Voor de herstructurering van bedrijventerrein Avelingen Oost is de afrekening van de subsidie van de provincie Zuid-Holland ontvangen. Deze is € 14.000 lager dan waarmee rekening was gehouden.

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen met maatschappelijk nut zijn:

Belangrijkste investeringen in openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut (bedragen x € 1.000)	Beschikbaar gesteld krediet	Besteed in 2020	Cumulatief besteed t/m 2020
Herinrichting Banneweg	2.348	625	717
Aanpassen Groenmarkt	500	54	442
Sociale route Buiten de Waterpoort	271	253	257
Verkeersveiligheid Gildenweg	193	90	112
Werkzaamheden Bastion II	425	105	105
Totaal	3.737	1.127	1.633

Financiële vaste activa

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de financiële vaste activa weer:

Financiële vaste activa (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-19	Investerings	Desinvesteringen	Aflossing en afschrijving	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-20
<u>Kapitaalverstrekkingen aan</u>						
- Deelnemingen	2.208	-	124	-	-	2.084
Overige langlopende leningen	610	22	97	-	-	535
Totaal	2.818	22	221	-	-	2.619

Van de Gemeente Gorinchem Deelneming BV heeft in 2020 een terugbetaling van € 123.000 plaatsgevonden. Het dierenasiel heeft dit rekeningjaar € 14.000 afgelost en de stichting van Andel-Spruijt Natuurcentrum € 48.000.

De kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen worden als volgt onderverdeeld:

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-19	Boekwaarde 31-12-20
Aandelen Bank Nederlandse Gemeenten	219	219
Aandelen Oasen	15	15
Aandelen Stedin Holding NV	984	984
Certificaten Dataland	2	2
Deelneming ROM-S beheer BV	12	12
Gemeente Gorinchem deelneming BV	925	801
Deelneming MerwedeLingelijn BV	51	51
Totaal	2.208	2.084

De kapitaalverstrekking aan Gorinchem Deelneming B.V. betreft een kapitaalverstrekking en een lening zonder specifiek aflossingsritme - voor de vermogensdeelname en kapitaalverstrekking aan Rom-S C.V. - waarbij op basis van de vermogenssituatie wordt bezien of terugbetaling aan de gemeente mogelijk is.

De overige langlopende leningen worden als volgt onderverdeeld:

Overige langlopende leningen (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-19	Boekwaarde 31-12-20
GKV	48	44
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	264	264
SVW 2006	96	86
SVW 2010	40	39
Dierenasiel	14	-
Stichting van Andel-Spruijt Natuurcentrum	148	100
Fietsproject	-	2
Totaal	610	535

VLOTTENDE ACTIVA

Vlottende activa zijn bezittingen waarin het vermogen in principe voor een periode korter dan een jaar is vastgelegd, zoals voorraden, vorderingen en liquide middelen.

Voorraden

De voorraden worden uitgesplitst in de volgende categorieën:

Voorraden (bedragen x € 1.000)	Bruto boekwaarde 31-12-19	Bruto boekwaarde 31-12-20	Netto boekwaarde 31-12-19	Netto boekwaarde 31-12-20
Grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraad)	2	2	2	2
Totaal	2	2	2	2
<u>Onderhanden werk waaronder bouwgronden in exploitatie</u>				
- Woonlocaties uitleggebieden	11.872	12.143	681	1.196
- Woonlocaties stedelijke vernieuwing	125	598	125	598
- Bedrijventerrein	53.603	50.997	46.527	44.974
Totaal	65.600	63.738	47.333	46.768
Voorraad bedrijfsmiddelen	1.086	923	638	562
Totaal	66.688	64.663	47.973	47.332

In het overzicht staat het verloop van de boekwaarde van de in exploitatie genomen gronden. Voor een nadere toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid en Vastgoedbeleid. De bruto voorraden zijn voorraden exclusief voorzieningen; de netto voorraden zijn voorraden inclusief deze voorzieningen. Voor de grondexploitaties met een verliesgevend saldo per ultimo 2020, is ter hoogte van dit saldo een voorziening gevormd.

Verloopoverzicht in exploitatie genomen bouwgronden (bedragen x € 1.000)	Bruto boekwaarde 31-12-19	Netto boekwaarde 31-12-19	Naar voorraad bedrijfs- middelen	Investe- ringen	Op- brengsten	Af- wikkeling	Bruto boekwaarde 31-12-20	Voorziening verlies- latend complex	Netto boekwaarde 31-12-20
<u>Uitleggegebieden</u>									
Mollenburg	11.872	681	-	1.038	767	-	12.143	10.947	1.196
<u>Stedelijke Vernieuwing</u>									
Lingewijk Noord	34-	34-	-	1.201	728	-	439	-	439
Kleine Haarsekade	159	159	-	-	-	-	159	-	159
<u>Bedrijventerrein</u>									
Groote Haar	44.680	37.604	-	840	31	-	45.489	6.023	39.466
Oost II	8.923	8.923	-	1.629	5.044	-	5.508	-	5.508
Totaal	65.600	47.333	-	4.708	6.570	-	63.738	16.970	46.768
Nog te maken kosten									60.081
Nog te verwachten opbrengsten									108.003
Het verwachte nominale eindresultaat									11.272

Onderstaand overzicht geeft het verloop weer van de voorzieningen grondexploitaties per grondexploitatie:

Verloopoverzicht Voorzieningen grondexploitaties (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-19	Rente toevoeging	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-20
Mollenburg	11.191	223	-	467	-	10.947
Groote Haar	7.076	141	-	1.194	-	6.023
Totaal	18.267	364	-	1.661	-	16.970

De verwachte resultaten van de grondexploitaties worden op netto contante waarde (NCW) berekend. Als uit de berekening per balansdatum een verlies naar voren komt, wordt tot het volledige bedrag van dit verlies een voorziening gevormd. In de berekeningen van de grondexploitaties zijn de volgende parameters gehanteerd:

- netto contante waarde (en parameters) per 1 januari 2021
- rentepercentage 1,02%
- kostenstijging 2021, 2022, 2023 en 2024 en verder resp. 1,00%, 1,50%, 1,50% en 2,00%
- opbrengstenstijging woningbouw 2021 1,00% en 2022 en verder 2,00%
- opbrengstenstijging bedrijventerrein 2021, 2022, 2023 en 2024 en verder resp. 0,50%, 1,00%, 1,00% en 1,50%
- disconteringsvoet conform BBV 2,00%

Op 28 mei 2020 is het MPG Groote Haar vastgesteld door de raad. Voor dit project is een looptijd langer dan de voorgeschreven maximale looptijd van tien jaar vastgesteld. De totale looptijd van grondexploitatie Groote Haar is op dit moment gepland tot en met het jaar 2040. De risico's van de grondexploitaties zijn toegelicht in de paragraaf Grondbeleid en Vastgoedbeleid en de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Uitzettingen < 1 jaar

Uitzettingen met een looptijd < 1 jaar worden als volgt onderverdeeld:

Uitzettingen < 1 jaar (bedragen x € 1.000)	Gecorrigeerd saldo 31-12-19	Boekwaarde 31-12-20	Voorziening oninbaarheid	Gecorrigeerd saldo 31-12-20
Vorderingen op openbare lichamen	5.851	5.529	-	5.529
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	-	16.795	-	16.795
Overige vorderingen	2.270	4.161	148	4.013
Totaal	8.121	26.485	148	26.337

Voor verwachte oninbaarheid van debiteuren is een voorziening opgenomen van € 148.000, bepaald op basis van geschatte inningskansen.

Onderstaand wordt voor ieder kwartaal van het jaar weergegeven, het bedrag aan middelen, bedoeld in artikel 2, vierde lid van de Wet financiering, decentrale overheden, dat in het kader van het drempelbedrag door de gemeente buiten 's Rijks schatkist is aangehouden.

Drempelbedragen (bedragen x € 1.000)	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	82	352	315	252
Drempelbedrag	995	995	995	995
Ruimte onder drempelbedrag	913	643	679	742
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit de volgende onderdelen:

Liquide middelen (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-19	Boekwaarde 31-12-20
Kassaldi	79	21
Banksaldi	11	303
Totaal	90	324

Overlopende activa

De overlopende activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Overlopende activa (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-19	Boekwaarde 31-12-20
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	46	137
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	128	789
Nog te ontvangen bedragen	2.375	2.114
Totaal	2.549	3.040

Vooruitbetaalde bedragen zijn bedragen die voor 31 december 2020 betaalbaar zijn gesteld, maar waarvan de lasten betrekking hebben op latere jaren. Nog te ontvangen bedragen zijn opbrengsten die betrekking hebben op 2020, maar pas in een volgend jaar daadwerkelijk tot een ontvangst leiden. We hebben kosten gemaakt voor de transformatie Arkelsedijk en revitalisering Lingeoevers. Op de projectontwikkelaar is hiervoor nog € 170.000 te verhalen, dit is opgenomen bij Nog te ontvangen bedragen.

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, worden als volgt gespecificeerd:

Van Nederlandse en Europese overheden nog te ontvangen bedragen (bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-19	Toevoegingen	Ontvangen bijdragen	Saldo 31-12-20
<u>Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk</u>				
Ministerie I&M Verkeerslawaaï	23	-	21	2
Rijkswaterstaat Reconstructie Newtonweg-Spijksesteeg	-	57	-	57
<u>Nog te ontvangen bijdragen van overige overheidslichamen</u>				
Prov ZH Sociale veiligheid MerwedeLingelijn	9	-	-	9
Prov ZH Centrumfunctie	8	-	8	-
Prov ZH Ondersteuning arbeidsmigranten	6	-	6	-
Prov ZH Reconstructie Newtonweg-Spijksesteeg	-	69	-	69
Totaal	46	126	35	137

PASSIVA

Aan de passivazijde van de balans staan het vermogen en de schulden van de gemeente Gorinchem.

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de gemeente wordt gevormd door de reserves en het rekeningresultaat. Over de verdeling van het resultaat beslist de raad bij het vaststellen van de jaarstukken.

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende onderdelen:

Eigen vermogen (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-19	Boekwaarde 31-12-20
Algemene reserve	26.780	27.666
Gerealiseerde resultaat	191	7.496
Bestemmingsreserves	25.488	50.892
Totaal	52.459	86.054

Onderstaand overzicht geeft het verloop per reserve weer:

Verloopoverzicht Reserves (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-19	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat 2019	Boekwaarde 31-12-20
Algemene reserve	26.780	2.199	1.729	416	27.666
<u>Bestemmingsreserves</u>					
Infrastructuur	10.638	7.715	288	-	18.065
Station Papland	1.800	-	-	-	1.800
Stegen binnenstad	39	-	1	-	38
Combinatiefuncties	137	-	75	-	62
Sociaal domein	6.217	111	1.228	-	5.100
Duurzaamheid	644	5.200	367	-	5.477
Omgevingswet	10	-	-	-	10
Stimuleringsregeling woningbouw	69	-	-	-	69
Sloopkosten Lange Slagenstraat	226	-	-	-	226
ICT	673	200	166	-	707
Open kathedraal	150	-	150	-	-
Organisatie-ontwikkeling	2.000	-	1.100	-225	675
IFFG	-	180	30	-	150
Stedelijke ontwikkeling	-	1.600	-	-	1.600
Aflossingsreserve	-	13.000	-	-	13.000
<u>Afschrijvingsreserves</u>					
Infra halte Papland	600	-	-	-	600
Avelingen	990	-	50	-	940
Banneweg	1.295	250	-	-	1.545
Tracé Oost II	-	653	16	-	637
Waterstofproject	-	90	-	-	90
Herinrichting park 10e Penninglaan	-	100	-	-	100
Totaal	52.268	31.298	5.200	191	78.557

Onder bestemming resultaat staan de toevoegingen of onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaand boekjaar.

Nieuw in 2020 zijn de reserves IFFG, Stedelijke ontwikkeling, Aflossingsreserve, Tracé Oost II, Waterstofproject en Herinrichting park 10e Penninglaan.

Voor verdere informatie over de reserves wordt verwezen naar paragraaf 5.1 Reserves van de Jaarrekening-bijlagen. Van het rekeningresultaat 2019 is in 2020 € 1.510.000 toegevoegd aan de exploitatie.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen worden verplichtingen en verliezen als gevolg van risico's opgenomen, waarvan de omvang onzeker, maar redelijkerwijze in te schatten is.

Onderstaand overzicht geeft het verloop per voorziening weer:

Verloopoverzicht voorzieningen (bedragen x € 1.000)	Boek-waarde 31-12-19	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-20
<u>Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's</u>					
Pensioentegoeden bestuurders	4.275	363	-	124	4.514
Wachtgelden	1.468	55	152	436	935
Overmatig verlof/spaarsaldo	344	48	-	-	392
Reparatie WW	23	14	-	-	37
Hoog Dalem	1.310	-	235	-	1.075
<u>Onderhoudsvoorzieningen</u>					
Meerjarenonderhoudsplan	4.684	2.084	280	1.472	5.016
<u>Door derden verkregen middelen met een specifieke aanwendingsrichting</u>					
Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing	25	-	-	-	25
Rioolheffing	1.861	716	-	-	2.577
Afkoopsommen grafrechten	2.315	142	173	-	2.284
<u>Voorzieningen voor bijdragen aan vervangingsinvesteringen</u>					
Vervangingsvoorzieningen riolering	1.373	770	-	787	1.356
Totaal	17.678	4.192	840	2.819	18.211

In de kolom Vrijval staan de bedragen die ten gunste van de exploitatie zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

De voorziening Pensioentegoeden bestuurders heeft als doel het beschikken over voldoende vermogen om aan de (toekomstige) pensioenverplichtingen van politiek ambtsdragers van het college van B&W te kunnen voldoen.

De voorziening Wachtgelden is ingesteld om over voldoende vermogen te beschikken voor de financiering van de wachtgeldverplichtingen van voormalige bestuurders en medewerkers.

De voorziening Verlofsaldi is ingesteld om voldoende vermogen te hebben voor de financiering van de verlofsaldi van het personeel.

De voorziening Hoog Dalem dient ter dekking van (geprognotiseerde) verliezen op de ontwikkeling van dit gebied. Het Meerjarenonderhoudsplan is ingesteld om de kosten van groot onderhoud te egaliseren over een periode van 20 jaar. Het doel hiervan is schommelingen tegen te gaan in de begroting. In dit plan zijn o.a. kunstwerken en bruggen opgenomen, evenals openbare verlichting, buitensportaccommodaties, het stadhuis, schoolgebouwen en diverse voorzieningen in de openbare ruimte.

De voorziening Rioolheffing heeft als doel het opvangen en egaliseren van ongewenste schommelingen in riooltarieven. De niet aangewende middelen van derden blijven op die manier beschikbaar voor de rioolheffing.

In de voorziening Afkoopsommen grafrechten worden de afkoopsommen gestort die vooruit betaald zijn voor het onderhouden van de begraafplaatsen.

Voor verdere informatie over de voorzieningen wordt verwezen naar paragraaf 3.2 Onderhoud kapitaalgoederen van het Jaarverslag en paragraaf 5.2 Voorzieningen van de Jaarrekening-bijlagen.

Vaste schulden met een looptijd ≥ 1 jaar

Onder de vaste schulden staan schulden met een looptijd ≥ 1 jaar en waarborgsommen. Langlopende leningen worden aangegaan om in de eigen financieringsbehoefte van de gemeente te voorzien. Waarborgsommen betreffen bedragen die door huurders zijn betaald bij de aanvang van de huur van een gemeentelijk pand.

Langlopende schulden worden als volgt onderverdeeld:

Langlopende schulden (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-19	Boekwaarde 31-12-20
Onderhandse leningen van		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	118.926	111.835
- openbare lichamen	8.000	7.000
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	5.500	5.500
Waarborgsommen	-	-
Totaal	132.426	124.335

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de vaste schulden ≥ 1 jaar over 2020 weer:

Verloop overzicht langlopende schulden (bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-19	Toevoegingen	Af lossingen	Saldo 31-12-20
Onderhandse leningen	132.426	-	8.091	124.335
Waarborgsommen	-	-	-	-
Totaal	132.426	-	8.091	124.335

In 2020 zijn geen nieuwe leningen aangegaan. Op onze opgenomen geldleningen is in 2020 bij de BNG voor totaal € 8 mln. afgelost en bij de provincie Flevoland € 1 mln. De totale rentelast voor het jaar 2020 voor vaste schulden is € 2,2 mln.

VLOTTENDE PASSIVA

Vlottende passiva bestaan uit de volgende onderdelen:

Vlottende passiva (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-19	Boekwaarde 31-12-20
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	10.042	5.309
Overlopende passiva	7.181	8.622
Totaal	17.223	13.931

Kortlopende schulden < 1 jaar

De kortlopende schulden < 1 jaar bestaan uit de volgende onderdelen:

Kortlopende schulden < 1 jaar (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-19	Boekwaarde 31-12-20
Overige kasgeldleningen	-	-
Banksaldi	3.773	-
Overige schulden	6.269	5.309
Totaal	10.042	5.309

Per 31 december 2020 had de gemeente geen uitstaande schuldpositie op de betaalrekening van de BNG en geen kasgeldlening uitstaan.

Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaan uit de volgende onderdelen:

Overlopende passiva (bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-19	Boekwaarde 31-12-20
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	6.171	6.470
De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	796	1.776
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	214	376
Totaal	7.181	8.622

Verplichtingen zijn posten die ten laste van het dienstjaar 2020 zijn gebracht, maar waarvan de facturen in de loop van 2021 zijn ontvangen. Onder de post Vooruitontvangen bedragen zijn bedragen opgenomen die in 2020 al zijn ontvangen maar betrekking hebben op latere jaren.

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

De van Nederlandse en Europese overheden vooruitontvangen bedragen (bedragen x € 1.000)	Saldo 31-12-19	Ontvangen bedragen	Bestedingen	Saldo 31-12-20
<u>Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk</u>				
Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018	60	-	-	60
Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022	257	1.420	1.422	255
Educatie	23	423	440	6
Stimulering sport 2019	131	1	-	132
Reductie energiegebruik	-	240	69	171
TOZO	-	5.880	5.116	764
Stimulering sport 2020	-	202	190	12
Sportakkoord	-	20	-	20
Gedupeerden toeslagenproblematiek	-	36	-	36
<u>Vooruitontvangen bijdragen van overige overheid</u>				
Sociale veiligheid MerwedelLingelijn	50	59	87	22
Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing 2010-2014	12	-	7	5
ISV-budget bodem Zusterstraat	12	-	12	-
Open kathedraal	50	-	-	50
Reizigerstunnel Gorinchem	200	-	-	200
Historische haag vestingwal	1	-	1	-
Extern advies warmtetransitie	-	20	9	11
Netwerkversterking ouderen	-	32	-	32
Totaal	796	8.333	7.353	1.776

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor komende jaren is verbonden worden uitgesplitst in gewaarborgde geldleningen en garantstellingen.

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen wordt als volgt gespecificeerd:

Geldnemer (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag	Borgstelling %	Boekwaarde 31-12-19	Boekwaarde 31-12-20
Onderwijsinstellingen	11.798	100	6.228	5.934
Deelnemingen CV's	35.000	100	31.941	20.051
Zorginstellingen	341	100	159	148
Diverse verenigingen	4.291	100	3.346	3.134
Via Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw - Poort6	290.541	50	214.350	207.096
Via Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen	592.000	50	567.000	592.000
Hypotheke zonder Nationale Hypotheek Garantie	5.900	50	1.400	1.100
Totaal	939.871		824.424	829.463

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte garanties bestaat uit de volgende garantstellingen:

Geldnemer (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag	Borgstelling %	Boekwaarde 31-12-19	Boekwaarde 31-12-20
GR Gevudo	10.799	100	10.306	10.081
GR Waardlanden	6.121	100	4.984	4.707
Totaal	16.920		15.290	14.788

De gemeente Gorinchem vervult een achtervangfunctie bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) en het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW).

Met ingang van deze balans heeft de gemeente de criteria voor de niet uit de balans blijvende verplichtingen als volgt aangepast, zodat zij beter aansluiten bij het karakter van deze post. De criteria zijn namelijk meer risicogericht dan voorheen, en geven daardoor een beter inzicht in de financiële risico-positie van de gemeente:

- Minimale restant looptijd 2 jaar;
- Minimale verplichtingwaarde € 40.000;
- Geen mogelijke verplichtingen uit raamovereenkomsten, allen onherroepelijke harde verplichtingen.

Deze criteria zullen vanaf nu standaard worden gehanteerd. Op basis van deze criteria is de totale harde verplichting voor de komende 3 jaar € 1.035.500. In de vorige jaarrekening werd een verplichting gemeld van € 8.250.000. Dit verschil wordt veroorzaakt door het hanteren van de nieuwe criteria, in combinatie met een inkoopbeleid waarbij veel gewerkt wordt met raamovereenkomsten die alleen leiden tot kosten indien daadwerkelijk materialen of diensten worden afgenomen op basis van het raamcontract.

Van de genoemde verplichting van € 1.035.500 is € 923.000 gecontracteerd via Europees aanbesteden.

Gebeurtenissen na balansdatum

Het coronavirus heeft op veel terreinen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2020 gehad. Omdat de pandemie nog steeds voortduurt zal ook in 2021 rekening moeten worden gehouden met financiële gevolgen voor de gemeente. Hoe groot deze gevolgen zullen zijn is nu nog niet duidelijk. We monitoren onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren. De gemeente heeft voldoende weerstandsvermogen om eventuele tegenvallers in eerste instantie op te vangen.

4.7 Wet Normering bezoldiging Topinkomens publieke en semipublieke sector (WNT)

De WNT heeft tot doel om:

- De bezoldiging van topfunctionarissen te maximeren (bezoldigingsmaximum, verbod op bonussen of variabele beloningen en een verbod op hoge beëindigingsvergoedingen).
- Te zorgen voor transparantie door publicatie en verantwoording in de jaarrekening van a) de bezoldiging van topfunctionarissen en b) de bezoldiging van overige functionarissen voor zover deze meer is dan de algemene bezoldigingsnorm.

De functies gemeentesecretaris, directeur en griffier vallen onder de WNT. In onderstaande tabel treft staat de publicatie van de verplichte gegevens aan.

Gegevens 2020			
bedragen x € 1	Bos, CE	Fillekes - Brand, MJ	Sepers, H
Functiegegevens	Gemeentesecretaris / algemeen directeur	Directeur	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging?			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 118.066,20	€ 100.490,46	€ 97.008,95
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.678,92	€ 16.289,40	€ 17.332,32
Bezoldiging	€ 137.745,12	€ 116.779,86	€ 114.341,27
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 201.000,00	€ 201.000,00	€ 201.000,00
-/Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	nvt	nvt	nvt
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	nvt	nvt	nvt
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigdebetaling	nvt	nvt	nvt
Gegevens 2019			
bedragen x € 1	C.E Bos	Fillekes - Brand, MJ	H. Sepers
Functiegegevens	Gemeentesecretaris / algemeen directeur	Directeur	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/12-31/12	01/09-31/12	01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00	1,00	1,00
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 105.610,65	€ 30.747,57	€ 90.738,05
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.033,84	€ 5.306,64	€ 16.014,72
Bezoldiging	€ 123.644,49	€ 36.054,21	€ 106.752,77
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 194.000,00	€ 64.843,84	€ 194.000,00